

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2016|110 VAN 15 DECEMBER 2016

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE ARCHITECTENWONING VAN LOUIS VAN ARENBERGH UIT 1882, GELEGEN BLIJDE-INKOMSTSTRAAT 24 (LEUVEN), NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 22 NOVEMBER 2016

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 15 december 2016 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 22 november 2016 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als monument van de architectenwoning van Louis van Arenbergh uit 1882 in Leuven. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het beschermingsvoorstel.
2. De architectenwoning van Louis van Arenbergh uit 1882 werd gebouwd, een tiental jaar na de bouw van de eerste eigen privéwoning van de architect aan de overzijde van de straat, m.n. Blijde Inkomststraat 11. De eerste privéwoning van de architect is intussen beschermd als monument. De VCOE bracht in het kader van de voorlopige bescherming van de architectenwoning Blijde-Inkomststraat 11 advies uit.¹

De commissie vindt het positief dat ook de tweede architectenwoning van Louis van Arenbergh in de Blijde-Inkomststraat wordt beschermd als monument. Het dubbelhuis van drie bouwlagen en drie traveeën in neo-Vlaamse renaissancestijl is representatief voor het burgerlijk karakter van de Blijde-Inkomststraat in Leuven aan het einde van de negentiende eeuw. Het exterieur is rijkelijk uitgewerkt met een combinatie van rode en gesinterde baksteen, blauwe hardsteen en witte natuursteen. Verder is de gevel voorzien van decoratief houtsnijwerk en glas-inloodlichten. Het interieur bewaart onder meer de oorspronkelijke parket-, planken-, en tegelvloeren, alsook de plafondafwerking in stuc of hout. Tal van decoratieve elementen bleven goed bewaard. De kelder en zolderruimte, alsook de achterzijde van het gebouw werden recent grondig verbouwd. In de achterste kamer rechts werd een lift geplaatst die alle verdiepingen bedient.

3. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de voorlopige bescherming als monument vast de architectenwoning van Louis van Arenbergh uit 1882 in Leuven en verwijst naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlage bij het beschermingsbesluit werden gevoegd. De commissie ondersteunt artikel 1.
4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de architecturale, artistieke, historische en culturele waarde die de bescherming als monument verantwoorden. Artikel 2 beschrijft tevens de erfgoedkenmerken en -elementen van het pand.

De commissie vraagt in artikel 2 de recent verbouwde delen zoals de drie uitbouwen aan de

---

¹ De behandeling van het advies is terug te vinden in de beschermingsdatabank van het agentschap onroerend erfgoed: <https://besluiten.onroenderfgoed.be/besluiten/5955/bestanden/16646>.

achterzijde van de woning en de achterste kamer rechts waar een lift werd geplaatst, expliciet te benoemen en aan te geven dat zij geen erfgoedwaarde hebben. De beschrijving van de planindeling kan bovendien ondersteund worden door toevoeging van een plannetje met een plattegrond van de woning.

5. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. De bescherming beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en –elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden.

Artikel 3, 2° stelt: *‘Indien niet-oorspronkelijk schrijnwerk dient vervangen te worden, is het aangewezen dit te doen naar oorspronkelijk model, voor zover dit wetenschappelijk onderbouwd kan worden.’* De commissie vraagt het schrijnwerk van de vernieuwde achtergevel uit te sluiten van deze beheersdoelstelling (zie par. 4).

Het ministeriële besluit formuleert een beheersdoelstelling voor de tuin. Artikel 3, 4° stelt: *‘Omwille van de typologische en de ensemblewaarde van het geheel van woning en tuin, blijft de tuin als tuin (niet-bebouwde groenzone) behouden.’* De tuin wordt in het dossier onvoldoende beschreven en in beeld gebracht. Artikel 2 van het beschermingsbesluit stelt enkel: *‘het open, niet bebouwd karakter van de tuin ondersteunt de erfgoedwaarde.’* De tuin is niet geregistreerd op foto en wordt niet beschreven onder artikel 2, noch in het inhoudelijk dossier. Het is bovendien onduidelijk of nu reeds constructies in de tuin zijn opgetrokken. De commissie vraagt de waarde van de tuin en de relatie met de woning te verduidelijken.

6. Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. De commissie vindt het positief dat de instandhoudingsvoorschriften uitgaan van het behoud van de aanwezige interieurelementen *‘al dan niet bedekt door recentere afwerkingslagen.’*
7. Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De toelatingsplichten zijn zeer uitgebreid en worden onderverdeeld in algemene toelatingsplichten, toelatingsplichten in functie van omgevingswerken en toelatingsplichten voor het interieur. De commissie ondersteunt de voorgestelde toelatingsplichten.
8. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van de architectenwoning van Louis van Arenbergh uit 1882 in Leuven. De commissie vraagt:
  - de recent verbouwde delen van de woning duidelijk te benoemen en een plattegrond met planindeling toe te voegen aan het dossier (par. 4);
  - het schrijnwerk van de vernieuwde achtergevel uit te sluiten van de beheersdoelstelling in art. 3, 2° (par 5.);
  - de waarde van de tuin en de relatie met de woning te verduidelijken en dit door te vertalen naar de beheersdoelstellingen (par. 5).

Namens de Vlaamse Commissie voor Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter